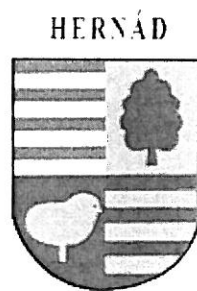

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Hernád Nagyközség Önkormányzata

2013-2018

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	5
Célok	5
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	7
1. Jogszabályi háttér bemutatása	7
2. Stratégiai környezet bemutatása	7
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	9
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	16
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	21
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	24
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	26
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	28
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	28
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	29
1. A HEP IT részletei	29
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	29
A beavatkozások megvalósítói	30
Jövőképünk	31
Az intézkedési területek részletes kifejtése	31
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	36
3. Megvalósítás	38
Megvalósítás előkészítése	38
A megvalósítás folyamata	38
A HEP Fórum működése	39
Monitoring és visszacsatolás	40
Nyilvánosság	40
Kötelezettségek és felelősség	40
Érvényesülés, módosítás	41
4. Elfogadás módja és dátuma	42

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. A program része és az intézkedési terv alapja az a helyzetelemzés, mely képet ad a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről. A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében kell a beavatkozásokat megtervezni, lehetőséget adva a felülvizsgálatra, az esetleges változtatásokra.

A program célja a törvénnyel megegyezően annak biztosítása, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, különös tekintettel a kiemelten védett csoportokra, a gyermekekre, a romákra, a nőkre, az idősekre és a fogyatékos személyekre, ám a helyi sajátosságok alapján más társadalmi csoportokra is.

Bevezetés

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat öt évente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Hernád Nagyközség Önkormányzata vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Hernád Nagyközség a fővárostól délkeletre mintegy 50 km-re, a Duna-Tisza Közén, a Kiskunsági-homokhát északkeleti szélének a Pilis-Alpári-Homokháttal találkozó részén helyezkedik el. Keleti részén az M-5 autópálya, nyugaton az E-5-ös főútvonal határolja és áthalad rajta a Budapest-Lajosmizse vasútvonal. A főváros közelsége és a jó közlekedés népszerűvé teszi a települést az itt lakók és az ide települni szándékozók számára, amit a lakosság szám évenkénti emelkedése is jelez.

Regionális kapcsolatait alapvetően Dabas és Budapest közelsége határozza meg. Hernád számára a középfokú igazgatási, egészségügyi és részben az oktatási ellátást Dabas biztosítja. A főváros viszonylagos közelsége már korábban is meghatározó tényező volt – tekintettel a több, mint száz éve működő vasútvonalra - de az M5 autópálya megépülésével a főváros megközelíthetősége jelentősen javult. A községnek nincs önálló autópálya csomópontja, az újhartyáni és az örkényi csomópontokon keresztül érhető el a pálya, amelyek a község központjától mindössze 6-7km távolságra vannak.

A szomszédos települések közül közvetlen közúti kapcsolata van Hernádnak Dabassal, Újhartyánnal, és Örkénnyel. Kétoldalú igény merült fel burkolt úttal történő közvetlen összekötés biztosítására Újlengyel és

Pusztavacs irányában. Ez azért is fontos, mert a térségi jelentőségű hernádi húsfeldolgozó üzembe jelentős mennyiségű nyersanyagot szállítanak be a környező - így a fenti - településekről is.

A régészeti irodalomba településünk neve 1901-ben került be, amikor az Archaeológiai Értesítőben megjelent egy cikk dr. Éber László tollából, amely a hernádi avar temetőről szólt. Mi, hernádiak, településünk történelmét 1388. augusztus 7-től tartjuk számon, mert ezen a napon említi először községünket – Hernad néven – egy oklevél, amely egy birtokper kapcsán született ítéletről íródott. Ekkor Hernád már a népes köznemesi falvak megszokott hétköznapjait élte. Tartott ez az állapot egészen a török megszállásig, amikor is a hernádi lakosok nagyon korán megismerkedtek a “fenséges Padisah” katonáinak módszereivel. Hernádon keresztül vezetett a törökök legnagyobb hadiútja Budára. A török megszállás alatt Hernád és a környékbeli falvak gyakorlatilag elnéptelenedtek, mert akit nem öltek meg, sürgősen más vidékre költözött a törökök adószedési módszerei elől. A török hódoltság utáni időkről így ír Czagányi László helytörténész: ‘A XVII. század derekán Hernád üszkös romjait már benőtte a fű, a vacsiaknak sem sikerült megmaradni a kietlen tájon. 1652-ben Abdi budai defterdártól kértek a “vitéz oszmán harcosok” zargatásai ellen védelmet nyújtó útlevelet, s papjuk vezetésével Kőrösre telepedtek át.’ Azután – mintegy két évszázadon keresztül – Hernád füves pusztáit legeltetésre bérelték a környező mezővárosok (Kecskemét, Nagykőrös) tehető polgárai, ez volt az ún. “pusztabérletek kora”. A 19. század elején kezd ismét benépesülni a vidék, de a folyamat nagyon lassú. Kilenc család döntött az újbóli életkezdés mellett, s a ma is „Kilencesnek” nevezett területen vetették el az új falu magját. A 20. században a fokozatosan fejlődő falu közigazgatási szempontból több településhez is tartozott egészen addig, amíg 1984. január 1-jén véglegesen el nem nyerte az önállóságot.

A futóhomok megfékezésére – amely a földterületek jelentős részét adja – számos kísérlet történik. A legjelentősebb talán a Coburgoké, akik a legsilányabb részeket fával telepítették be és ez az akáctelepítés eredményesnek is bizonyult. Bőven akadt még azonban nádas, zombékos, erdős, bozótos terület elég, amelyek rejtekhelyet adtak a szegénylegényeknek, köztük a “mi betyárunknak” Bogár (Szabó) Imrének is. Ő egyébként igen szomorú véget ért, hiszen alig volt 20 éves, amikor a hernádi buckák között Balla Kálmán dabasi csendbiztos kézre kerítette. 1862-ben akasztották fel. Nevét a mai napig őrzi Hernád Bogár-dűlő nevű része.

Az ezután következő 120 évet Hernád részben más községekhez csatolva, részben önállóan élte meg. 1949-ben megalakult a Kossuth TSZCS, amely 1956-ig “húzta”. A tönk szélén álló szövetkezetet az mentette meg, hogy a szőlőtermesztő szakcsoport 1958-ban “Március 15.” TSZCS-vé, 1959-ben pedig termelőszövetkezetté alakult. 1970-ben elsőként kaptak lehetőséget egy nyugati baromfifeldolgozó technológia, illetve gépsor megvásárlására, a “csirkegyárat” azonban már saját terveik és elképzeléseik alapján építették meg. A Hús-és Baromfifeldolgozó Üzem az ország legkiemelkedőbb termelőszövetkezetei közé emelte a “Március 15.” MgTsz-t. A 70-es években a mezőgazdasági termelési struktúrában jelentős változás következett be, korszerű, nagyüzemi, zárt technológiára épülő baromfinevelő és húsfeldolgozó üzem jött létre Hernádon, amely a későbbiekben nagy mértékben támaszkodott és támaszkodik a háztáji gazdaságokra is. Ennek, az akkori népgazdasági és ágazati célkitűzésekkel is egybevetve, gyors és nagy mértékű gazdasági fejlesztésnek az eredményeként az egykori cselédfalu, amely a felszabadulás előtt Újhartyán pusztájaként a környék legszegényebb települése volt, a 70-es évektől a térség legdinamikusabban fejlődő, urbanizálódó települése lett. A húsfeldolgozás nagy élőmunka szükségletével jelentős vonzást gyakorolt és gyakorol a térségben élő mobilizálható népeiségre. A gazdasági fejlődést nem csak a lakosság anyagi jólétének növekedése, hanem a helyi társadalom szerkezetének átalakulása, megerősödése, a település infrastrukturális ellátásának teljes körű kiépítése is követte.

A népesség számának alakulását meghatározó folyamatok Hernád népességszámát, illetve tényleges szaporodását alapvetően a természetes szaporodás és a vándorlási egyenleg határozza meg. A természetes reprodukció alapvetően az élve születések és a halálozások számának alakulásától függ, amelyeket egyenként is több meghatározó tényező befolyásol. A vándorlási egyenleget az állandó és ideiglenes jellegű be- és kivándorlások különbsége adja, amelyek szintén több külső és belső tényező eredményeként alakulnak.

Az utóbbi három évtizedben Hernád vonzza a betelepülőket, s ez a folyamat napjainkban is tart. Ezt mutatja az a tény, hogy a népességszám növekedését a pozitív vándorlási különbözet, vagyis a bevándorlás eredményezi.

A gazdasági fejlődés, a munkalehetőség biztosítása és a teljes körű infrastrukturális ellátottság mellett betelepedési vonzerőt jelentenek még a település jó közlekedési kapcsolatai, valamint a viszonylagosan jó környezeti állapota.

A XX. század fordulóján kb. 1500 fős település (puszta, majd község) népessége lassú növekedésnek indult. 1940-50 között a népesség növekedése kissé felgyorsult, majd ezt '50-'70 között stagnálás, kismértékű csökkenés követte. A 70-es évektől, a kiemelkedő gazdasági fejlődés következményeként a népességszám jelentős növekedésnek indult, s ez a folyamat gyakorlatilag töretlen több, mint három évtizede. 1970-től a népességszám évtizedenként mintegy 500 fővel, tehát évenként átlagosan 50 fővel növekszik. Az 1982-ben készült Dabas és környéke általános rendezési terv fejlesztési koncepciójában Hernádra 2010. évre prognosztizált népességszámot (3400 fő) a település 2000-ben elérte (3446 fő). A jelenlegi lakónépesség háromnegyede a belterületen és egynegyede az ingatlan nyilvántartás szerinti külterületen lakik.

Lakónépesség	1970. év	1980. év	1990. év	2000. év	2001. év végén
Belterületen	1002	1753	2492		2662 (kb.)
Külterületen	910	662	456		900 (kb.)
Összesen (fő)	1912	2415	2948	3446	3562

Az aktív keresők kb. 80%-a – 1500 fő körül – helyben dolgozik. A helyben biztosított munkahelyek száma 2000 körül van.

Hernád lakónépessége az elmúlt pár évben lassú növekedésnek indult. Amíg 2007-ben a népességszám 4074 fő volt ez a szám 2012. évre 4245 főre emelkedett.

Értékeink, küldetésünk

A Program célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely az állam, az önkormányzatok és ezek intézményei, a civil szervezetek és magánszemélyek feladata.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges, vagy fogyatékossgal élő milyen a származása, vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Hernád Nagyközség Önkormányzata minden lakosával szemben érvényesíteni kívánja az egyenlő bánásmód elvét, valamint biztosítani az egyenlő hozzáférést az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz. Küldetésünk, hogy Hernád olyan településsé váljon, ahol senki sem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Hernád település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet,

- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén - a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogsabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és

- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Hernád Nagyközség Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat az önkormányzat működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban.

Törvényben foglalt felhatalmazás alapján a képviselő-testület a 6/2012 (III.22.) sz. rendeletben az önkormányzat hatáskörébe tartozó pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátásokról, azok jogosultsági feltételeiről, folyósításáról, ellenőrzéséről és nyilvántartásáról rendelkezik.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program figyelembe veszi Hernád Nagyközség Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen: Éves beszámolók, jelentések:

- Esély Szociális Szolgálat gyermekek érdekében végzett munkájáról
- Önkormányzati gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatának ellátásáról
- Esély Szociális Szolgálat munkájáról
- Szakmai beszámoló a Művelődési Ház munkájáról
- Hernád Község Önkormányzatának Gazdasági Programja 2010-2014

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A helyi és ágazati stratégiákat, a település elhelyezkedése szempontjából adódóan az Ország Közepe Kistérségi Társulás, valamint a Felső-Homokhátság tagjaként, a térségi programokkal való illeszkedés megteremtésével alkotta meg, az Ország Közepe Önkormányzati Társulás Gazdaságfejlesztési programját, az Ország Közepe többcélú kistérségi társulás területfejlesztési stratégiai programját, és Kistérségi Turizmusfejlesztését.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzésben felhasznált adatok és információk a következő forrásokból álltak rendelkezésünkre:

Központi adatgyűjtés:

- Központi Statisztikai Hivatal (KSH-TSTAR)
- Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR)

Helyi adatgyűjtés:

- önkormányzatadatai
- intézmények és partnerek által szolgáltatott adatok

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától. A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhöz tartoznak. A mélyszegénység egy összetett jelenség, okai többek között a társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli eltérésekben mutatkoznak meg. A szegénység kialakulása a rendszerváltás követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére vezethető vissza. A mélyszegénység hatása az érintettek lakhatási, táplálkozási, egészségügyi állapotában jelentkezik elsősorban.

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek. Tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A foglalkoztatás szervezését Hernád Polgármesteri Hivatalának szociális ügyintézője látja el, a munkáltatói feladatokat, a munkaügyi, bérszámfejtési feladatokat a Magyar Államkincstár végzi. A közterületen dolgozók irányítását a Hivatal közmunka szervezője látja el. Jelenleg 8 fő dolgozik közfoglalkoztatásban. A közfoglalkoztatottakat a helyi munkaügyi központtal kötött hatósági szerződés szerint foglalkoztatjuk. A közfoglalkoztatásban résztvevők munkájukat Hernád közigazgatási területén belül, a település közterületeinek a tisztántartása az elsődleges feladatuk.

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistelepüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

A Dabasi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége 2370 Dabas, Berkenye u. 1. szám alatti telephelyen fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel. A Kirendeltségen 10 fő és a TÁMOP 1.1.4-es pályázat keretében 1 fő ügyintéző dolgozik. Az ügyfélfogadáson megjelenő ügyfelek száma, naponta átlag 100-150 fő. A Kirendeltség a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben az igényeik alapján munkaviszonyban állók, vagy felvételre kerülők előzetes képzéseit igénylik. Jelenleg a TÁMOP 1.1.4. program második szakasza fut, amely keretében képzési támogatásban, foglalkoztatási támogatásban (bérköltség, vagy bértámogatás), és vállalkozóvá válás lehetőségének a támogatásában lehet részt venni. Támogatottak köre a 25 év alatti, vagy pályakezdő célcsoport. 2013. március 01-től újra elindult az Első Munkahely Garancia program, melynek keretében bérköltség támogatás nyújtható, amennyiben 25 év alatti pályakezdő álláskeresőt vesz fel egy munkáltató.

Hernádon egy kb. 400 főt, egy kb. 80 főt, és két-három 40-50 főt foglalkoztató vállalkozás működik. Ezekben az üzemekben a dolgozók fele bejáró, a környező településekről, kb. 5-10 km távolságról. A bejárók elsősorban nők, jelentős a romák aránya is.

Az elingázók száma az utóbbi években növekedett. Ennek egyik jelentős oka, hogy a Budapestről leköltözők megőrizték fővárosi munkahelyeiket, oda visszajárnak, de Hernádon élnek. A másik ok, hogy a dabasi és az újhartyáni Ipari Park, valamint a Dabason felépült új bevásárló központok (Penny Market, Tesco, ALDI stb.) jelentős munkaerőt igényelnek. A községben jelentős idegenforgalom nincsen, ebből adódóan vendégéjszakák sincsenek. A nem túl távoli jövőben igyekszünk olyan programkínálatot és szolgáltatásokat kialakítani, illetve azok létrehozatalát támogatni, amelyek növelik községünk ismertségét, kihasználják központi elhelyezkedését és hozzájárulnak az idegenforgalom beindításához.

Az önkormányzat arra törekszik, hogy saját intézményeiben megőrizze a munkahelyeket és új szolgáltatások bevezetésével újakat is teremtsen. A vállalkozások munkaerő gazdálkodását csekély módon tudjuk befolyásolni, de szorosan együttműködünk a cégekkel. A nagyobb vállalkozások az utóbbi időben kapcsolatot tartanak az önkormányzattal és jelzik a munkaerő igényüket.

Az aktív korúak ellátásában részesülők köréből az önkormányzatnak lehetősége van tájékoztatni ezekről a munkalehetőségekről az ellátottakat. Ezen kívül rugalmas ügyintézéssel, tanácsadással, közös pályázat benyújtásával próbálkozunk, valamint a helyi vállalkozások termékeit vásároljuk, helyi vállalkozóktól rendeljük meg a munkákat, hogy ne kényszerüljenek embereik elbocsátására. Több vállalkozás telepedett le úgy, hogy önkormányzati területet kapott térítésmentesen, vagy telekcserével oldottuk meg a megfelelő elhelyezést. Jelentős segítség a kedvezményes víz-és csatornadíj is.

A KSH (Nemzeti Munkaügyi Hivatal) adatai alapján. 2012 településünkön a regisztrált munkanélküliek száma az alábbiak szerint alakult:

2008-ban regisztrált munkanélküli 88 fő, ez a szám 2009-re 176-ra emelkedett, majd 2010-2011 évekre újabb csökkenést mutat. A nemek vonatkozásában lényeges különbség nem tapasztalható, néhány fővel a férfiakból van több nyilvántartott munkanélküli. Korcsoport szerint nem lehet következtetéseket levonni, hiszen évről-évre változó. Iskolai végzettség tekintetében a nyolc osztálynál alacsonyabb végzettségű álláskeresők száma csak töredéke a nyolc osztályt elvégzetteknek. 2011-ben az aktív korú népesség 4%-a volt nyilvántartott álláskereső.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény az elmúlt években is többször is módosították, melynek előírásait a Képviselő-testület 6/2012 (VI.12.) sz. a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló rendeletébe építette be:

Az aktív korúak ellátásának körében megállapított rendelkezésre állási támogatást felváltotta a foglalkoztatást helyettesítő támogatás (Fht) , amelynek feltételei több helyen is átalakultak. Alapvető módosítás, hogy az Fht-ra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni, míg a rendelkezésre állási támogatást csak kétfévente kellett. A két felülvizsgálat között eltelt időben minden támogatottnak legalább 30 nap munkaviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre lehetősége van több módon. Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet folytat, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt. Az önkormányzat rendeletében az Fht-ra való jogosultság egyéb feltételeként előírja, hogy a kérelem benyújtója, illetve az ellátás jogosultja a lakóközössége rendezettségének biztosítására vonatkozó, a 6/2012(VI.12.) sz. rendeletében megállapított feltételeket teljesítse. Hernád településen 2009 és a 2012-es adatok alapján az Fht-ben részesülők száma több mint a duplájára emelkedett. Amíg 2009-ben 17 fő részesült ellátásban 2012-ben 38 főnek állapítottak meg jogosultságot.

Rendszeres szociális segélyre lehet jogosult, az egészségkárosodott személy, vagy aki az 55. életévét betöltötte. Az aktív korúak ellátásában részülőknek továbbra is előírás a munkaügyi központtal való együttműködés, míg a rendszeres szociális segélyre jogosultak az Esély Szociális Szolgálattal kötelesek együttműködni. A megállapodás elsődleges célja olyan szolgáltatások biztosítása, amely a munkaerőpiacra történő visszahelyezést segíti. Az anyagi helyzet romlásának következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkültek, életvitelükben is jelentős változás figyelhető meg. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idéznek elő a munkanélküliek családjában, sokszor az alkoholizmus is ennek a folyamatnak a következménye.

Az átmeneti szociális segélyek elbírálása a Humán Ügyek Bizottságának hatáskörébe tartozik. Településünkön családi segélyezés van, a kérelmek vizsgálatánál az életvitelszerűen egy háztartásban élőket vizsgálják a bizottság tagjai. A segélyek pénzbeli vagy természetbeni juttatásként kerülnek megállapításra. A fűtési szezonban rendszeres a rászoruló tüzelőanyaggal való megtámogatása, de élelmiszerutalvány formájában is kapnak segítséget az átmeneti krízishelyzetbe került családok.

Igaz nem önkormányzati támogatás de jelentős méretet ölt a hétvégi gyermekétkeztetés mely anyagi fedezetét vállalkozási felajánlás biztosítja. Nagyon sok hernádi rászoruló család gyermeke jut ennek segítségével megfelelő élelmiszerhez a hétvégeken is.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Önkormányzatunk, nem rendelkezik szociális bérlakással, önkormányzati bérlakás egy van, amelyben jelenleg is laknak. A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás. Településen a szociális igazgatásról és ellátásról szóló 1993. évi III. törvény szerint normatív lakástámogatást állapít meg az önkormányzat. A lakástámogatás összege 2.500.- 8000.- Ft / havi összegben természetbeni ellátásként került megállapításra, a közüzemi számlákhoz, a személyszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztő részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez nyújt támogatást. A lakásfenntartási támogatást igénylők száma évről-évre növekszik.

A lakóterület egységesen egyedi lakótelkes, a Hársfa lakótelep korszerű csoportos – sorházas – beépítése kivételével, családi házas, falusias jellegű beépítésű, jellemzően nagy telekméretekkel.

A lakásállomány száma Hernádon 1429, melyek közül öt nem felel meg a lakhatási körülményeknek. Ezek a lakások jelenleg is lakottak. Lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan kettő van a településen. Közterületen élő hajléktalan személy, az önkormányzat nyilvántartásában nincs. Az időskorúak lakhatási helyzete a települési viszonylatban kielégítőnek mondható.

A településen élők eladósodásának a folyamata a 2012-2013 évben volt érzékelhető. Az ingatlanárverési hirdetések számából lehet következtetni, hogy egyre több családnál jelent problémát közszolgáltató, vagy hitelintézet felé fennálló tartozás miatti végrehajtás elrendelése.

A település beépített területének útjai burkoltak. A közüzemi víz-, csatorna-, gáz- és villamos energia hálózat a beépített utcákban teljes körűen kiépült, még a belterülethez szervesen kapcsolódó lakott külterületen is. A közösségi közlekedéshez való hozzáférést a vasúti közlekedés biztosítja.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátumnak azok a területek tekintendők, melyek megfelelnek az alábbi mutatók egyikének: minimum egy háztömbből-négy utca és egy közterület között elhelyezkedő ingatlanokból - álló településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság (az aktív korú népességben belül legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkező és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők) aránya (szegregációs index) meghaladja az 50 %-ot, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

Településünkön nem alakultak ki szegregátumok, mindenkinek egyformán biztosított a közszolgáltatásokhoz, a közműszolgáltatásokhoz, valamint a közösségi közlekedéshez való hozzáférés.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településünkön élő állampolgárok a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja.

A települési önkormányzat az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás
- fogorvosi alapellátás
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás
- védőnői ellátás
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

A nagyközség egészségügyi ellátása jó színvonalú. Az egészségügyi alapellátást 3 vállalkozó háziorvos (két felnőtt és egy gyermek szakorvos) és egy fogszakorvos biztosítja.

Településünkől 4km-re Örkényen központi orvosi ügyelet működik. Hernádon gyógyszerár is található, a gyógyszerári ügyelet, pedig Dabason, 8 km-re van a településtől. A készenléti gyógyszerári szolgáltatást Hernád, Táborfalva és Örkény települések felváltva látják el. A védőnői szolgálatot helyben jelenleg 1 védőnő teljesíti. A fogyatékos személyek egészségügyi ellátása az egészségügy általános rendelőiben történik.

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, a Dabasi Rendelőintézetben. Az egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján a településünkön élő állampolgárok számára hozzáférhetők.

Évente egy alkalommal az önkormányzat szervezésében kerül megvalósításra a tüdőszűrés. Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvos végzi az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton. Az óvodánkban és az iskolánkban is biztosított a fejlesztő pedagógusok segítsége. A 2009-ben felújított 175 férőhelyes óvodánkban 500 adagos modern felszerelt konyha működik, mely az általános iskolát is ellátja a napi étellel. A konyha étrendje megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Hernád község 2000 óta társulás formájában látja el a gyermekjóléti és családsegítési feladatokat. A társulás központja Örkény város.

A lakosság részére a következő szociális ellátásokat nyújtja az Esély Szociális Szolgálat:

- házi szociális gondozás,
- szociális étkeztetés,
- gyermekjóléti szolgálat,
- családsegítő szolgálat,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Gyermekjóléti Szolgálat:

Ezen szolgáltatás a gyermekek érdekeit védő speciális, személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek, és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. Teszik ezt összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi, nevelési, oktatási intézményekkel, szolgálatokkal, azaz a jelzőrendszer tagjaival közösen.

Családsegítő Szolgálat:

A családsegítő szolgálat célja a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. Jelenleg ezt a feladatot egy fő látja el településünkön. Az igénybevétel elsősorban önkéntesen történik, de történhet az észlelő, és jelzőrendszeren keresztül, valamint kötelező jelleggel (pl. bíróság által kötelezett, illetve rendszeres szociális segély stb.).

Házi segítségnyújtás:

A településen élő rászoruló személyek számára egyenlő eséllyel hozzáférhető szolgáltatást nyújtanak, a legszükségesebb elemi életfeltételek biztosításával. A jól működő házi segítségnyújtás biztosítja a lakóhelyen, saját lakókörnyezetében való szociális ellátás lehető leghosszabb ideig történő fenntartásának feltételeit. Ennek keretében a Szolgálat biztosítja saját lakókörnyezetben az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást, valamint egészségi, és/ vagy mentális okból eredő problémák megoldását. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes, kérelemre történik, melyet az Intézményvezető bírál el, és írásban értesíti a döntésről az ellátást igénylőt. A házi segítségnyújtás jelenleg térítési díj mentes szolgáltatás.

Szociális Étkeztetés:

1993.-évi III.Tv. szabályozza, melynek értelmében a rászorulóknak számára (kor, egészségi állapot, pszichiátriai betegség, hadi gondozott, fogyatékos) biztosítani kell a napi egyszeri meleg étkeztést. Az ellátás térítési díj köteles, melynek személyi térítési díját az intézményvezető határozza meg, a fenntartó által meghatározott intézményi térítési díj függvényében.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:

A saját otthonukban élő, egészségi állapotuk, és szociális helyzetük miatt rászoruló idős korú, valamint fogyatékos személyek ellátása. Segítségével fenntarthatóak a biztonságos életvitel feltételei, krízis helyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybe vevő személynél történő gyors megjelenésre, és segítségnyújtásra. Az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozó a helyszínen haladéktalanul megjelenik, a probléma megoldása érdekében szükséges intézkedést azonnal megkezdi, indokolt esetben további ellátást kezdeményez.

A sportprogramokhoz való hozzáférés mindenki számára biztosított a településen. Térítésmentesen két helyszínen érhetőek el ezek a programok, a szabadtéri sporttelepen és a tornacsarnokban. A sporttelep mindenképpen fejlesztésre szorul, állagát már nem lehet megőrizni, különböző felújításokat kell elvégezni. Az önkormányzat tervei közt szerepel ennek megvalósítása. Jelenleg folyamatban van a sporttelepen egy műfüves pálya kialakítása, amely az első lépésnek tekinthető a felújítás sorozatban.

Az Általános Iskola tornacsarnokát 1992-ben adták át. Az azóta eltelt időben az Önkormányzat hatalmas erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy állagát, külalakját megőrizze, ami azért is nehéz, mert az iskola testnevelés mellett a gyermek és a felnőtt szabadidősport tevékenységeinek is helyet ad. Látogatottsági adatok: 2009-ben 7520 fő/hó, 2010-ben 7860 fő/hó, 2011-ben pedig 8810 fő/hó (iskolai és szabadidős tevékenység egyaránt).

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt, sem eljárásra, sem szankció megállapítására nem került sor. A pénzügyi ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

Hernádon a közösségi élet szinterei igen sokrétűek, mely több terület összefonódásával és együttműködésével jön létre. A programok szervezésében és a helyi közelet alakításában szerepet játszanak az önkormányzat intézményei, az oktatási-nevelési intézmények, az egyház és nem utolsósorban a hernádi civil szervezetek, egyesületek.

A települési önkormányzat, több módon is biztosítja a kultúrához való hozzáférést. Kiemelt rendezvényünk, a már évente hagyományosan megrendezésre kerülő, nagy népszerűségnek örvendő Falunap. A helyi közeleti szerep növekedésének ösztönzésére is szolgál a helyi média, a Hernád Info Tv. A negyedévente megjelenő helyi kiadványunk, a Hernádi Hírmondó folyamatosan beszámol a településünk kulturális életéről.

A Művelődési Ház számtalan programot kínál minden korosztálynak. Az intézmény a működő Teleházzal a helyi vállalkozások és civil szervezetek irodai bázisát is képezi. Rendezvényeiket nem kizárólag saját épületükben, hanem a település többi középületében is szervezik.

A Művelődési Házhoz szorosan kapcsolódik a Tájház, amely a helytörténeti gyűjtemény otthona. A Tájház sem csak kiállító helyként funkcionál, hanem otthont ad különböző községi rendezvényeknek is.

A községi könyvtár az iskola épületében működik, így egyben kiszolgálja annak igényeit és fogadja a község lakóit is. A falunak számos legújabb kori kulturális hagyománya van, amelyek időről-időre közös munkára serkentik az itt élőket, erősítik identitás-tudatukat, kötődésüket szűkebb lakóhelyükhöz. Ilyen hagyomány például az őszi kulturális rendezvény-sorozat, a farsangi bálók, a szüreti felvonulások, a minden esztendőben megrendezésre kerülő környezetvédelmi akciók.

Hernád és Örkény közigazgatási határán működik az ún. Euro-Ring, amely a technikai sportok (autó, motor) népszerű helyszíne. Hernádon megépült a Talmácsi-névvvel fémjelzett oktatópálya és KRESZ park, ami a motorozást szerető és megtanulni vágyó fiatalok és gyerekek kedvelt helye, de itt telepedett le a Palik Racing Team is.

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel járulnak hozzá településünk fejlődéséhez. Az önkormányzat, rendszeres tájékoztatással, pályázatok megírásában segítségnyújtással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti a helyi civil közösségek munkáját. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével, helyi börzék megszervezésével enyhítik a hátrányos helyzetű családok mindennapjait.

Az önkormányzat a civil szervezeteket minden évben pénzügyi támogatással is segíti törekvéseik és programjaik megvalósításában.

Működő egyesületek, civil szervezetek:

Alapítványok:

1. „Az iskoláért” Alapítvány (Az Általános Iskola működési feltételeinek javítása, a kiemelkedően teljesítő osztályközösségek és tanulók jutalmazása.)
2. „A hernádi gyermekekért” Alapítvány (A Napköziotthonos Óvoda működési feltételeinek javítása, játékok vásárlása stb.)
1. Garázs Band Alapítvány (Hernád ifjúsági zenekara működési feltételeinek javítása, hangszervásárlás és utazási költségek biztosítása.)

Egyesületek:

1. Örökség Kulturális és Hagyományőrző Egyesület (A Hernádon élő emberek identitástudata és a települési kötődés erősítése hagyományőrző és kulturális rendezvények megszervezése, valamint időszakos kiadvány létrehozása által.)
2. Nagycsaládosok Hernádi Egyesülete (A helyi nagycsaládosok segítése, jótékonysági akciók szervezése.)
3. Hernádi Környezetvédő és Faluszépítő Egyesület (Környezetvédelmi akciók szervezése, a helyi természeti és épített környezet megóvása, szemléletformálás.)
4. Hernádi Nyugdíjas Egyesület (A Hernádon élő nyugdíjas korúak szervezete, amelynek tevékenysége a más civil szervezetekkel közösen megtartott rendezvényekben, a saját tagságnak megszervezett programokban és kulturális tevékenységben nyilvánul meg.)
5. Hernád Hungary Motoros Civil Egyesület (A motoros kultúra elterjesztése és ápolása a település határain belül és kívül. A többi civil szervezettel való együttműködés.)
6. Hernádi Sport Egyesület (A község legrégebbi civil szervezete, amelynek két szakosztálya van. Nagy gondot fordítanak az utánpótlás nevelésre.)
7. Samba Táncsport Egyesület (egy szombathelyi művészeti iskola hernádi kihelyezett tagozata mellett működik, alapvetően a táncművelés népszerűsítését, a tánc tanítását, versenyzők kinevelését és versenyztetését tartja legfontosabb feladatának.)
8. Hernádi Úszó Klub Egyesület (Sportcélú civil szervezet, amelynek tagsága leginkább az úszósport gyakorlásának feltételeit kívánja megteremtetni a településen.)
9. Talmácsi Motorsport Egyesület (a nem hernádi székhelyű, de a községben tevékenykedő egyesület érdekes színfoltja a település életének. Céljuk motorsport megszerettetése a gyerekekkel és fiatalokkal,

valamint a biztonságos közlekedés megtanítása számukra. Rövid idő alatt jó kapcsolatot alakítottak ki az önkormányzattal, és maga a világbajnok is gyakran részt vesz a községi rendezvényeken.

A civil szervezetek – alapszabályuknak megfelelően – szolgáltatásaikat a teljes lakosság számára biztosítják, rendezvényeiken tagságukon kívül a falu jelentős része részt vesz. Támogatóik (vállalkozások, magánszemélyek, szimpatizánsok) révén kiemelkedően sok lakost elérnek.

Községünk testvér települési kapcsolatot alakított ki a szlovákiai Komáromszentpéterrel. Rendszerezsek a találkozások, elsősorban kulturális- és sportrendezvényeket tartunk közösen

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészeken. Lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő- piaci esélyeik többszörösen alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük az országos átlagnál lényegesen rosszabb képet mutat.

Hernádon nem működik roma nemzetiségi önkormányzat, így Hernád Nagyközség Önkormányzata nem rendelkezik adattal a településen élő roma származású lakosság szám tekintetében.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák A célcsoport tagjai nem minden esetben vannak tisztában a munkaügyi kirendeltséggel való együttműködés fontosságával.	fejlesztési lehetőségek Az ellátórendszer arra ösztönözte őket, hogy tájékozódjanak a témában.
Aki nem jogosult munkanélküli ellátásra nem látja értelmét a kirendeltségnél való megjelenésnek, sokszor az odautazás költségét sem tudják fedezni.	A Polgármesteri Hivatal teljes körű tájékoztatást ad és csak akkor tud segíteni, ha a jogosult ügyfélként bekerül az ellátórendszerbe.
Nem tudják megvásárolni a szükséges ruhákat, kisebb technikai berendezéseket, használati tárgyakat.	Hasznáلتcikk börzék szervezése az érdeklődők számára.
Az önkormányzatnak nincs információja a munkaügyi kirendeltség által szervezett tanfolyamokról, sokszor az ügyfelek megfelelő tájékoztatás hiányában nem tudják igénybe venni ezeket.	Szorosabb együttműködés az önkormányzat és munkaügyi kirendeltség között, tájékoztatás kérése az induló képzésekről.
Mélyszegénységben élő családok nehezen élik meg mindennapjaikat, kilátástalannak látják helyzetüket, nehézségekkel küszködnek a gyermeknevelés terén.	Életvezetési tanácsokkal segíteni, megbirkózni a felmerülő problémákkal.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentumok fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és a gyermekek gondozó családjaik

nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre egyenlően kiterjed, de azokra a gyermekekre kell különösen hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a megvalósítás és a hozzáférés során a legjobban sérülnek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Hernád településen a demográfiai adatok alapján látható, hogy bár a falu népessége évről-évre növekszik, a gyermekek száma mégis csökkenő tendenciát mutat. Még 2010-ben az élve születések száma 46, ez 2011-ben 32-re csökkent. Hernád község lakosságszáma 2012. december 31-én 4.245 fő, ebből 934 fő kiskorú, 3311 fő nagykorú. 2012. évben 27 gyermek született és 34 fő halt meg. a kiskorúak aránya az összlakossághoz viszonyítva 2012-ben 18,2 %, 2011-ben ez az arány 22,5%.

Megállapítható, hogy a családok gyermekvállalási kedve alábbhagyott az utóbbi pár évben. Közös célunk, hogy megteremtjük a gyermekvállaláshoz kedvező feltételeket a településen. Az biztató a település számára, hogy a 0-14 év közötti állandó lakosok száma az utóbbi években mindig magasabb, mint a 65 év felettiek száma.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítja meg az önkormányzat jegyzője.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság az alábbi kedvezmények igénybevitelét biztosítja:

- a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
- természetbeni támogatásnak (július, november hónapban)
- az ingyenes tankönyv támogatás

Hernádon az adatokból megállapítható, hogy a gyermekvédelmi kedvezmény igénybevevőinek száma 2009 és 2010 években mutatott nagyobb növekedést, majd 2011 és 2012 években valamennyivel visszaesett a számuk és 2012-ben nem emelkedett. Az utóbbi két évben a tartósan beteg gyermekek száma az előző évekhez képest viszont növekedést mutat. 2012-ben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 231 ebből tartósan beteg 12 gyermek.

Az önkormányzat 2012-ben is megszervezte a nyári gyermekétkeztetést. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a gyermekek a nyári szünet teljes ideje alatt az óvodai konyháról ételhordóban vitték haza meleg ételt. 60 gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek étkezését tudták így biztosítani.

A felsőoktatási intézmények hallgatóinak támogatására szolgál a Bursa Hungarica Ösztöndíj, mely egy évre állapítható meg, elbírálása szociális rászorultság alapján pályázati úton történik.

Az általános iskolában megvalósuló Iskolatej Program mellett egy vállalkozó jóvoltából 2012. szeptember hónaptól minden gyerek egy kiflit kap a tejtermék mellé.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Az egységes településkép is mutatja, hogy nem alakultak ki településünkön szegregátumok. Mindenkinek egyformán biztosított a közszolgáltatásokhoz, a közműszolgáltatásokhoz, valamint a közösségi közlekedéshez való hozzáférés, így a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását a településen élőknek, a helyi gyermekvédelmi ellátó rendszerhez való hozzáférés ugyancsak biztosított.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi gyermekvédelmi ellátórendszer szolgáltatásokkal, támogatásokkal segíti, az arra rászoruló családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával, elérhetőségével. A helyi rendszer működtetésének fő feladata, célkitűzése, hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzze. A megelőző tevékenység a teljes szolgáltató rendszert átfogó: köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül valósul meg. Az egyes ágazatok megfelelő színvonalú együttműködésén alapul. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások működnek, mindenki számára biztosított az egyenlő hozzáférés, a gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A településen a gyermekvédelmi ellátórendszer és jelzőrendszer nagyon hatékonyan működik. Ez köszönhető az intézmények szoros együttműködésének, folyamatos kapcsolattartásának, a problémák azonnali jelzésének és nem utolsósorban a szakemberek közötti jó emberi és munkakapcsolatnak. Szakmailag kiválóan felkészült, segítőkész, elhivatott szakemberek tevékenykednek a különböző területeken.

A gyermekszegénység csökkentés, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket megfogalmazását, és megvalósítását igényeli. Az egyes részterületeken, mint a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghatározni. Ezen intézkedések célja, hogy a gyermek már a megszületésének pillanatától egyenlő eséllyel indulva, avagy az esélyek javításában segítsenek.

A szegénységben vagy szegénység kialakulásának kockázatával élő gyermekek egy sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. Az átlagosnál sokkal nehezebb helyzetben vannak, a fogyatékos gyermeket nevelő családok, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. A gyvt. szerint hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányai fejezte be. A gyermekvédelmi rendszerben meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet. A veszélyeztetettségi tényezők, akár halmozottan is jelentkeznek.

A veszélyeztetettség okai között elsődlegesen megállapítható, a rossz szociális helyzet. A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalja magába. A másik nagy veszély forrás a családok szétesése. Magyarországon a válások száma megközelítőleg 24-25 ezer, és a válások száma folyamatosan emelkedik. Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb okaként említett válás a gyermek számára nagy veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek, amely a gyermek fejlődése szempontjából, szakember beavatkozását igényli. A következő probléma meghatározása, a szülő részéről a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya. Az elhanyagolás is, a bántalmazás egyik formája (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyermek viselkedésében megfigyelhető jelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

A betegség, mint veszélyeztetettségi tényező, amely lehet súlyos, vagy középsúlyos, mindenképp veszélyforrás, bármely családtag esetén. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a megszokott normától való eltérés, a megváltozott élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódját megfigyelve, lehet a megfelelő következtetések levonni. A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapjaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet. A gyermek mentális állapota, személyiségzavara is fontos veszélyforrásra figyelmeztető jel. Az utóbbi években érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái -következtelenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, következetes nevelés hiánya, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségük miatt rendszeresen gyógyszert fogyasztó kisgyermekkel.

A gyermekbántalmazás jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét, a szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető. Településünkön 2011. december 31-én 10 kiskorú volt védelembe véve. 2012-ben 10 kiskorút vett a gyámhatóság védelembe. A felülvizsgálat során 2012-ben 13 gyermek esetében megszüntettük a védelembe vételt. A 2012. december 31-i állapot szerint 7 kiskorú gyermek maradt védelembe vétel alatt. A védelembe vétel keretében elrendelt intézkedések: szülő kötelezése, hogy vegye igénybe a gyermek napközbeni ellátását, keresse fel a családvédelemmel foglalkozó szerveket, orvosi vizsgálat kezdeményezése, szülő figyelmeztetése a helytelen magatartásának megváltoztatására, a gyermek számára magatartási szabályok megállapítása.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Hernád településen 2009-ben bővült és megszépült az általános iskola és az óvoda is. Most tiszta, korszerű mindkét intézmény, amelyekben az energiahatékonysági beruházás jóvoltából környezetkímélő, megújuló energiát is felhasználó fűtési rendszer üzemel. Mindkét intézmény 21. századi igényeket kielégítő módon szolgálja a lakosságot, s ez nem kizárólag műszaki szinten van így. Az óvoda és az iskola egyaránt egy kompetencia alapú oktatási-nevelési programot valósít meg, amely a szakmai munka további javulását eredményezi. Pályázati úton (Norvég Alap, KMOP, TÁMOP) és önerőből biztosítottuk a fejlesztés költségeit, amelynek az épületek felújításán kívül része egy energiahatékonysági beruházás (nyílászáró csere és alternatív energiával való fűtésre átállás), valamint egy esélyegyenlőségi program. A projekt eredménye már látható: megújított épületek kívül és belül, a teljes esélyegyenlőség megvalósulása, a napkollektoros meleg víz szolgáltatás és hőszivattyús fűtés elindulása.

A közoktatás új alapokra történő helyezése, és az oktatás színvonalának emelése a társadalom évek óta jelentkező jogos elvárása. Ennek kívánt megfelelni a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Köznev. tv.) azzal, hogy deklarálta, hogy a nemzeti köznevelés biztosításában az elsődleges felelősség az államot terheli. Mindez a feladatellátásban az eddigi állami-önkormányzati feladatmegosztás jelentősen megújuló formáját jelenti, függetlenül az oktatás színvonalát a települések pillanatnyi anyagi helyzetétől.

A Köznev. tv. 74. § (1) bekezdése és 95. § (2) bekezdése alapján 2013. január 1. napjától az állam gondoskodik - az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével - a köznevelési alapfeladatok ellátásáról. A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló CLXXXVIII. törvény az átadás-átvétel vonatkozásában a részletszabályokat állapítja meg.

A települési önkormányzati társulás állami köznevelési alapfeladatot 2013. január 1-jétől nem láthat el. Hernád Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete vállalta a Köznev. tv.-ben foglaltaknak megfelelően, hogy 2013. január 1. napjától gondoskodik az illetékességi területén lévő, saját tulajdonában álló, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó- és ingatlan vagyon működtetéséről. A működtetés keretében a települési önkormányzat saját forrásai terhére biztosítja a köznevelési feladat ellátásához szükséges tárgyi feltételeket, továbbá az ingó és ingatlan vagyon működtetésével összefüggő személyi feltételeket.

A Hernád-Pusztavacs Általános Iskola alaptevékenysége az általános iskolai nevelés-oktatás, de alapfeladatán kívül az iskola számos egyéb tevékenységet is rögzített Alapító Okiratában.

- napközi otthonos és tanulószobai ellátás;
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók integrált oktatása, nevelése, egyénre szabott fejlesztés biztosítása, gondozása;
- sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása, egyénre szabott fejlesztés biztosítása, gondozásuk;
- testi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerési funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd;
- a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd;
- logopédiai szolgáltatás;
- intézményi étkeztetés;
- felzárkóztató foglalkozás;
- a tanulók integrációs pedagógiai rendszerben történő oktatása-nevelése;
- 5-6. évfolyamon nem szakrendszerű oktatás;
- községi, iskolai könyvtár;

- gyógytestnevelés.

A beiskolázási körzetünkben élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete egymástól nagymértékben eltér, az oktató- és nevelő munkát ez nagyban befolyásolja és ehhez maximálisan megpróbálnak a pedagógusok alkalmazkodni. Tanórán és tanórán kívül is segítik a hátránnyal indulók felzárkóztatását, de kiemelt feladatuk a tehetséges, jó képességű gyerekek fejlesztése is. A felzárkóztatásban nagy segítség, hogy iskolánkban van logopédus, fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus és pszichológus is.

A település egyéb más lehetőségeket is kínál a hátrányos helyzetű gyermekek számára. A hernádi iskolában működik a Cziffra György Művészeti Iskola kihelyezett tagozata, ahol a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek tandíjmentesen tanulhatnak néptáncolni és többféle hangszeren játszani. Településünkön 2010-ben a Nagycsaládosok Egyesület jóvoltából megkezdte működését a hernádi Tanoda, ahová hátrányos helyzetű gyermekek járhatnak, iskolai felzárkóztató foglalkozásokon és egyéb játékos tevékenységeken vehetnek részt. 2011.12.31-ig a gyermekek létszáma 51 fő volt, 2012-től csökkentett létszámmal (20 fő), heti 2 nap nyitva tartással, önkéntesek segítségével működik.

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény tv. 3.§ (6) a különleges gondozáshoz való jogot a Magyar ország Alaptörvényével összhangban fogalmazza meg: „a köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorai fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése”. Különleges gondozásra jogosultak: a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek és tanulók.

Napjainkban, a magyar szóhasználatban általánossá vált „fogyatékos” elnevezést a közoktatás területén a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló elnevezés váltja fel.

A Madridi Nyilatkozat szerint az intézményes nevelés-oktatás intézményrendszereinek (óvodának, iskolának) elől kell járniuk abban, hogy a fogyatékos embereket megillető jogok a társadalom egésze előtt elfogadtassanak, hogy a sztereotípiák, félelmek, tévképzetek ne sújtsák azokat, akiknek amúgy is komoly nehézségeik vannak. A javasolt intézkedés mintegy kiterjeszti az iskolarendszer felelősségét a társadalmi kapcsolatokban való kiteljesedés ambicionálásában, amennyiben felhívja a figyelmet arra, hogy az iskola képes – képes lehet – arra, hogy megszólítsa a társadalmat, hogy kezdeményezője legyen annak a párbeszédnek, amelyben a média, a munkáltatók, a szociális és egészségügyi ágazat, a családgondozói rendszer s az önkormányzat lesz a partner.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekek szabadidejüket sokszor a közterületen töltik, nem tudják hasznosan elfoglalni magukat.	Több közösségi tér kialakítása.
A gyermekek nem túl nagy számban veszik igénybe az ingyenesen kínált programokat, lehetőségeket.	A szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás és nagyobb ráhatás gyakorlása.
Gyermekek iskolaszünetben való tartalmas időtöltésének, felügyeletének megszervezése.	Nyári táborok szervezése
A gyermekek a családban kialakuló problémák miatt gyakran szorongnak, vagy magatartási problémákkal küzdenek.	Önismereti tréning szervezése a felső tagozatban.
Gyermekek nem ismerik az egészséges életmód alapjait.	Kisgyermekkortól kezdve egészségre nevelés, tanórai előadások keretében.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség biztosítása az Európai Unió egyik legfontosabb politikai célja. Az egyenlő esélyek biztosítására irányuló közösségi politika, változó tartalommal ugyan, de az európai integráció kezdete óta a Közösség napirendjén szerepel. Különbséget kell tenni az egyenlő bánásmód biztosítása és az esélyegyenlőség politikája között. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. Az egyenlő bánásmóddal szemben az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein - oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb.

Az EU politikája nem kizárólag a nőkkel szembeni megkülönböztetést, hanem a nemek közötti diszkriminációt tiltja. Így az uniós férfi polgárok ugyanúgy élhetnek ezekkel a jogokkal, mint a nők. Bár a gyakorlatban a férfiakat sokkal kevesebb hátrányos megkülönböztetés éri, mint a nőket. Sajnos az Európai Unió és a tagállamok erőfeszítései ellenére a nemek közötti esélyegyenlőség még ma sem valóság a tagállamokban. A legtöbb tagállamban még mindig jelentősek a bérkülönbségek, elvéve találni csak nő minisztert vagy magas szintű gazdasági vezetőt, mindennaposak a diszkriminatív álláshirdetések. A legfőbb versenytárshoz, az Egyesült Államokhoz képest ezen a téren is lemaradt az EU, sok még a teendő. Persze jelentős különbség van az egyes tagállamok között, hiszen a skandináv országokban vagy Hollandiában sokkal előrébb tartanak ezen a téren, mint a mediterrán régió országaiban - Spanyolországban, Görögországban vagy Olaszországban.

Az utóbbi évtizedekben jelentős jogalkotási és intézményi feladatokat vállalt fel az Unió annak érdekében, hogy tagállamaiban és az európai intézményekben ténylegesen érvényesüljön az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség közösségi elve. A 70-es évektől kapott egyre nagyobb szerepet az egyenlő bánásmód biztosítása a Közösség jogalkotásában. Ekkor sikerült túllépni azon az elavult koncepción, amely a Közösség politikáját a bérkülönbségekre szűkítette le. Ennek megfelelően lépésről lépésre dolgozták ki az egyenlő bánásmód tágabb koncepcióját, illetve az azt tükröző irányelveket.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A munkáltató ugyanolyan elvek alapján köteles előléptetni a különböző nemű munkatársait, nem tehet különbséget férfiak és nők között akkor sem, amikor a képzéshez való hozzájárásról kell döntenie. Emellett ugyanazokat a munkafeltételeket kell biztosítani a nőknek, mint a férfiaknak. Ez érintheti a rugalmas munkaidőt, az elbocsátás feltételeit vagy éppenséggel az öltözködési szabályokat.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetés általános tilalmát az Alaptörvény 66. § (1) bekezdése rögzíti: a Magyar Köztársaság biztosítja a férfiak és a nők egyenjogúságát minden polgári és politikai, valamint gazdasági, szociális és kulturális jog tekintetében. Az Mt. korábban hivatkozott 5. § (1) bekezdése pedig kifejezetten kimondja, hogy a munkaviszonnyal kapcsolatosan tilos hátrányos megkülönböztetést alkalmazni a nemre tekintettel.

Magyarországon a terhes, illetve szülő nőt 24 hét szülési szabadság illeti meg. Ezt úgy kell kiadni, hogy négy hét lehetőleg a szülés várható időpontja elé essen. A terhes nők áthelyezésére, illetve megváltozott feltételek melletti foglalkoztatására vonatkozó szabályozás szerint az intézkedés a terhes nő kezdeményezésétől függően következik be, és a foglalkoztatási feltételek átmeneti megváltoztatásához, azaz az új munkahely, munkakör kiválasztásához szükséges a terhes nő beleegyezése. Az áthelyezett nő keresete nem csökkenhet.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A munkapiacra a legtöbb nő azért szembesül nehézségekkel, mert képzettsége vagy szaktudása nem megfelelő. A családdal és a háztartással kapcsolatos feladatok - a nőknél gyakrabban, mint a férfiaknál - megakadályozzák a karrierépítéshez szükséges szakképzettség vagy szakmai tapasztalat megszerzését. Sok nőnél, függetlenül attól, hogy pályafutásának kezdetén áll, vagy hosszú szünet után kíván visszatérni szakmájába, fel kell áldoznia a karrierlehetőségeket azért, hogy a gyerekekről vagy a hozzátartozókról tudjon gondoskodni.

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően megnehezítik. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges, a gyermekek napközbeni ellátását biztosító óvodai férőhelyek. Településünkön a három éves kor alatti gyermekek napközbeni ellátását szolgáló intézmény nem működik és nem működik más ezen korú gyermekek nappali felügyeletét ellátó, családi gyermekfelügyelet, családi napközi hálózat sem. Az óvodai ellátásban 175 férőhelyen várjuk, minden harmadik életévét betöltött gyermeket, de elsősorban a munkaerő piacra visszatérő szülők gyermekeit.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet kell fordítani. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A rendszerváltás éveiben, egyre több igény merült fel, gazdasági okok és családi konfliktusok miatt, hajléktalanná vált anyák és gyermekeik, együttes elhelyezésére.

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátások rendszerébe tartozik. Fő profiljuk az anyaoththoni elhelyezés. Az 1997. évi XXXI. Törvény kimondja, hogy „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és emiatt el kellene választani a gyermeket a szülőjétől”

Az Anyaoththonok elsődleges feladata a prevenció, a gyermek állami gondozásba vételének megakadályozása.

Településünkön a gyermekjóléti szolgáltatást, mint a családgondozást is az Esély Szociális Szolgálat látja el. A Krízis helyzetben lévő családokat a szolgálat a megfelelő tájékoztatással tudja segíteni. Településünkhöz a legközelebb lévő anyaoththon Budapesten van.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők aránya alacsony a magyar parlamentben. Jelenleg a 387 parlamenti képviselő 8,5%-a, mindössze 33 nő. A kizárólag képviselőnőkből álló női jogokkal foglalkozó albizottságtól eltekintve a parlamenti bizottságokban általában csak néhány képviselőnő van. Nem kedvezőbb a kép az önkormányzatokban sem. A polgármesterek 12,7%-a, az önkormányzati képviselők 22,9%-a nő. A 10 ezer lakosúnál nagyobb települések polgármesterei közül csupán 4,9% nő, a képviselő-testületekben ugyanez az arány 14,4%.

Hernád ebben a területben eltér az országos átlagtól, hiszen jelenlegi és előző polgármester és az alpolgármester is nő. A pénzügyi bizottságnak is női vezetője van. Az önkormányzati hivatal és a közoktatási intézmények, többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak.

Településünkön jelenleg, nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, a roma nők valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nő helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A kismamákra jellemző probléma, hogy a gyermek születését követően magányosnak érzik magukat. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra és kisgyermekük számára. A Művelődési Ház ad otthont a baba-mama klubnak, melyet a védőnő tart és lehetőséget nyújt a kisgyermekes anyukák tapasztalatszerelésére.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családon belüli erőszak rejtve marad.	Veszélyeztetett családok tájékoztatása, bátorítása hogy megosszák problémáikat a jelzőrendszer bármely tagjával.
A három éves kor alatti gyermekek napközbeni ellátása nincs megoldva. Ez nehezíti a nők munkaerőpiacra történő visszakerülését.	Bölcsőde kialakítása
Édesanyák elszigetelve érzik magukat a Gyes időszaka alatt.	Több családi, baba-mama program szervezése.
Gyermekek nevelésében felmerülő problémák kezelése sokszor nehézséget okoz.	Tanácsadás biztosítása ilyen jellegű kérdésekben, ötletek, tapasztalatok átadása.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Hazánkban általában a nyugdíjazás időpontjától számítódik – társadalmi szinten – idősnek az ember. A nyugat-európai országokban, általánosságban 65–70 éves kortól tekintik idősnek az ott élőket. Az Idősügyi Nemzeti Stratégia az Egészségügyi Világszervezet életkor szerinti felosztását használja:

- a 60–74 év közöttiek az idősödők,
- a 75–89 évesek az idősek,
- a 90 év fölötti személyek a nagyon idősek.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (trendek stb.)

Az időskorúak családi életciklusára jellemző állapot, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasságban élők aránya, és növekszik az özvegyek száma. Településünkön az egyedül élő idősek aránya magas.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az emberi átlag életkor,
- magasabb a középkorú korosztály halandósága,
- nők élettartama hosszabb, mint a férfiaké

Az időskorban jellemző betegedések kialakulása-, mint a keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, a daganatok kialakulása, az ízületi problémák – és emellett a pszichés problémák is megjelennek. Az idős ember egyedül marad, elmagányosodik, a szellemi és fizikai aktivitása csökken, önellátási képessége romlik. Ez sok idős embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakran alakul ki depresszió. A betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölötti korosztálynál jellemzőek a súlyos, krónikussá alakuló megbetegedések kialakulása.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek, nyugdíjasok, a jövedelmi helyzetére való tekintettel, és ha az egészségi állapotuk engedi, szívesen

végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre csekély az esélyük, a munkaerő-piacon a lehetőségei beszűkültek. Az állam által bevezetett munkahely védelmi program ezen korosztály munkanélküliség problémáinak enyhítésére került bevezetésre, így az 55 év feletti munkavállaló után a munkáltató 50%-os társadalombiztosítási kedvezményben részesül.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A települési önkormányzat saját honlapot üzemeltet ezért a lakosság folyamatosan informálódhat a települést érintő hírekről, programokról. A közszolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése még megoldásra vár.

Az idősekkel való foglalkozás helyi közszolgáltatások terén megfelelő színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a település minden lakosa számára biztosított. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező közszolgáltatási feladatának. A szociális alapszolgáltatások közül, elérhető a házi segítségnyújtás, és a szociális étkeztetés. A településen belül megoldott az egészségügyi alapellátáshoz való hozzáférés. Két orvos látja el a háziorvosi szolgálatot. Szakrendelés és egynapos sebészet Dabason található. A közösségi közlekedéshez való hozzáférés is megoldott. A mindennapos, adminisztratív ügyek intézésében az idős embereknek az önkormányzat hivatala nyújt segítséget.

Az önkormányzat a 70 év feletti egyedülálló személyeknek a személyszállítási díj költségéből díjkedvezményt biztosít.

A mai kor vívmányai közül, az idős emberek is ismerkednek az informatikával. Nagyon nehezen kapható hiteles adat arról, hogy milyen arányban használja ez a korosztály az internetet.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az életkor előrehaladtával mind nagyobb arányban találunk idős embereket akik tartós hangulati zavartól, depressziós állapottól szenvednek. Ők fogékonyabbak a különböző megbetegedésekre, ugyanakkor kevésbé képesek szociális helyzetük javítására. Szükség van a társas kapcsolati háló kiterjedtségének megőrzésére, továbbfejlesztésére az elmagányosodás csökkentése érdekében. Az egyedül maradó, társát elvesztő idősök lelki gondozására megfelelő programokat kell szervezni. Hangsúlyt kell helyezni a depresszió megelőzése érdekében az időskorra való felkészülésre, az idősek aktivizálására.

Hernádon nincs időskorúak nappali ellátását nyújtó intézmény. A Nyugdíjas Egyesület programok szervezésével, énekegyüttessel, kirándulásokkal teszi változatosabbá az idősek mindennapjait. Fontos, hogy a már jól működő nyugdíjas egyesület népszerűsítése magát, hogy minél több aktív idős ember kívánjon a részese lenni.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősek elmagányosodnak, nem tartják társas kapcsolataikat.	Több kifejezetten időseknek szóló program szervezése.
Egyedülálló idős emberek számítógépes tudás hiányában nem tudják tartani a kapcsolatot családjukkal, ismerőseikkel. Nem tudnak megfelelően tájékozódni az őket érintő témákban.	Számítógépes, internet felhasználói tanfolyam szervezése idős embereknek a Teleházban.
Sokan vannak akik nem csatlakoznak civil szervezetekhez, nem látogatják a település rendezvényeit.	A civil szervezetek népszerűsítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékossgal élő emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni. Az Országgyűlés a fogyatékossgal élő emberek hátrányainak enyhítésére, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében elfogadta a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt.

A törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

A törvény deklarálja, hogy a tervezési, döntési folyamatok során kiemelten kell kezelni a fogyatékos személyek sajátos szükségleteit, a fogyatékos személyeket érintő döntések során tekintettel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt.

Az esélyegyenlőség megteremtése területén az egyik legfontosabb célkitűzés a szemléletformálás. A fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata és érdeke. Az egyenlő hozzáférés nem csak a rámpák, liftek speciális táblák jelentik, hanem azt, hogy a fogyatékos embert egyenrangúnak, egyenjogúnak kell tekinteni. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze a komplex akadálymentesítés, amely lehetővé teszi a látássérült, a hallássérült, a mozgássérült, valamint a fogyatékos emberek is igénybe vehetik.

Az akadálymentesítés alapkövetelménye, az egyetemes tervezés módszere. Hazánk is igyekszik különböző intézkedésekkel, programokkal, törvényekkel, rendeletekkel elősegíteni a fogyatékosok esélyegyenlőségét.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossgal élő gyermekek és felnőttek életét megkönnyíteni, élhetőbbé, korlátoktól mentesebbé tenni már önmagában komoly elhivatottságot jelentő feladat. Minden egyes szakember, aki az egészségügyi, szociális, oktatói-nevelői területen ehhez a munkához kapcsolódik, kiemelkedő emberi nagyságról, komoly szakmai felkészültségről tesz tanúbizonyságot. Az elmúlt időszak hazai eredményei egyaránt adnak okot a bizakodásra, és hívják fel a figyelmet az előttünk álló feladatokra. A fizikai akadálymentesítés mellett szükség van a kommunikációs akadálymentesítésre is, hogy látványosan csökkenjen a társadalom közönye, idegenkedése a fogyatékossgal élőkkel szemben. Nemcsak a segítségnyújtást kell kulcsfontosságúnak tekintenünk, hanem egyúttal minden állampolgár számára meg kell teremtenünk a valóban minőségi, emberhez méltó, „élhető élet” feltételeit is. Ezek a szándékok nem valósíthatók meg kizárólag minisztériumi, hivatali intézkedésekkel, a sikerek mindig több szereplőn, mindannyiunkon múlnak.

Településünkön nincs pontos felmérés, statisztikai adatok a fogyatékkal élőkéről, ezért nem is lehet pontos elemzést készíteni a fogyatékkal élők helyzetéről, egészségügyi, lakhatási és foglalkoztatási helyzetéről, szükségleteiről. E célcsoport részére szervezett szolgáltatásokat, ellátásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján lehet tervezni.

A fogyatékkal élő embereknek elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeniük. A közlekedés eszközök használata, és a munkáltatók előítélete is nehezíti helyzetüket.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, mint például az alanyi közgyógy ellátásban részesülők körében, de hiteles statisztikai adat, kimutatás ilyen vonatkozásban nincs. A fogyatékkal élő személyek számára külön pénzbeli és természetbeni ellátást és kedvezményt az önkormányzat nem nyújt, és erre az ellátásra vonatkozó helyi rendeletünk nincs. Az állami támogatások rendszere széles körű lehetőségeket biztosít a fogyatékkal élők számára. Az ebben való tájékozódásban és az ehhez kapcsolódó ügyintézésben segítséget tudnak nyújtani a helyi ellátórendszer köztisztviselői és közalkalmazottai.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos személyek jogairól szóló törvény deklarálja, hogy a tervezési, döntési folyamatok során kiemelten kell kezelni a fogyatékos személyek sajátos szükségleteit, a fogyatékos személyeket érintő döntések során tekintettel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt.

Településünkön a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem minden épületnél megoldott. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő hozzáférés biztosítása érdekében a fizikai akadálymentesítés folyamatosan kivitelezésre kerül.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházások és a felújítások esetén akadálymentesített környezet biztosítását is meg kell valósítani. A teljes fizikai akadálymentesített intézményeink az iskola, a művelődési ház, a családsegítő szolgálat.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő közintézmények és közterületek, járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során folyamatában gondoskodunk az akadálymentesség biztosításáról.

Ma már a jogszabályban előírt kötelezettség az akadálymentesítettség. A településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés

biztosítása.

A település méretéből fakadóan a fogyatékos személyek valamint a szenvedélybetegek helyi ellátása valamint a fogyatékosok szociális szakellátása helyben nem megoldott. Az önkormányzat a szociális szolgálat és a háziorvosi alapellátás tájékoztatás nyújtásával, megfelelő nyomtatványok letöltésével, adminisztratív feladatok ellátásával tud segíteni a fogyatékos személyeknek. A hivatal épületében ügyfélszolgálat működik, ahol a köztisztviselő lelkiismeretesen segíti mindenki arra rászoruló ügyintézését. A települési közoktatási intézmények elhelyezkedését tekintve, könnyen megközelíthető helyen fekszenek.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hivatalos honlap infokommunikációs akadálymentesítése nem megoldott.	Megoldási lehetőségekben való tájékozódás, informatikus szakember megbízása.
A Polgármesteri Hivatal épülete korszerűtlen a komplex akadálymentesítés nem megoldott.	Pályázatok folyamatos figyelése, lehetőségek keresése.
Nem készült el még az intézmények fizikai akadálymentesítése teljes mértékben.	Pályázatok, lehetőségek folyamatos nyomon követése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Településünk életében a civil szervezetek az egyház és a vállalkozások is aktívan részt vesznek. Változatos a civil szervezetek által kínált programok tárháza, a helyi lakosság nagy számban vesz részt ezeken a rendezvényeken. A különböző szervezetek között baráti az együttműködés, a nagyobb rendezvényeken több szervezet is képviseli magát.

Mindenképpen meg kell említeni a vállalkozások pénzbeli és természetbeni támogatásait, akár egy rendezvény megszervezéséről, akár a gyermekek hétvégi étkeztetéséről vagy nyári táboroztatásáról beszélünk.

Magánszemélyek, segítők, önkéntesek is lelkesen csatlakoznak a programok szervezéséhez és lebonyolításához. Mindenképpen megállapítható, hogy Hernádon közös értéket teremtő együttműködés alakult ki a különböző szerveződések között.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének kidolgozásában részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti szakemberek, civil szervezetek, partnerek képviselői és magánszemélyek is. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében elsődlegesen a célcsoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd a megfogalmazott problémákra reagáló intézkedésekre fókuszált a Fórum. Ezek a feltárt problémák adták az alapját az esélyegyenlőségi intézkedési terv kidolgozásához.

Az Önkormányzat honlapján a www.hernad.hu internetes oldalon elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése, monitoringja.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>1. A célcsoport körében a munkanélküliség és az életvezetési gondok okozzák a legnagyobb problémát.</p> <p>2. Egészségi állapotuk sok esetben megromlott.</p> <p>3. Nehezen jutnak hozzá a technikai eszközökhöz, konyhai használati tárgyakhoz, ruházathoz.</p> <p>4. Érintett nem értesülnek a Munkaügyi Kirendeltségnél induló képzésekről, különböző álláskeresőknek kínált lehetőségekről.</p>	<p>Csoportos foglalkozások szervezése, melynek keretében alapvető ismeretek nyújtása az elhelyezkedés területén. Életvezetési tanácsadás.</p> <p>Egészségügyi szűrések népszerűsítése, egészséges életmódra nevelés kisgyermekkorától kezdve.</p> <p>A lakosság megszólítása, hogy ajánlják fel gyermekeik jó állapotban lévő, kinőtt ruháikat, általuk nem használt használati tárgyaikat. Használtcikk börze szervezése.</p> <p>Szorosabb együttműködés a Munkaügyi Kirendeltséggel, hogy tudjuk tájékoztatni a lakosságot.</p>
Gyermekek	<p>1. Gyermekek, fiatalok közterületen töltik szabadidejüket.</p> <p>2. Sok a szorongó vagy magatartási problémákkal küzdő gyermek.</p> <p>3. Gyermekek nem elég nagy számban veszik igénybe az intézmények által kínált térítésmentes lehetőségeket.</p>	<p>Több közösségi tér kialakítása, sporttelep felújítása, nyári táborok szervezése.</p> <p>Önismereti tréning, vagy önismereti nyári napközis tábor szervezése, drámapedagógiai módszerek nagyobb térnyerése.</p> <p>Érdeklődés felkeltése, szülők és gyerekek előtti programnépszerűsítés.</p>

Idősek	<p>1. Idős emberek elmagányosodnak, nem tartják a kapcsolatokat. Nem informálódnak a településen lévő lehetőségekről. Könnyen bűncselekmények áldozataivá válnak.</p> <p>2. Informatikai ismereteik alacsonyak vagy egyáltalán nincsenek.</p>	<p>Időseknek szóló programok szervezése, civil szervezetek népszerűsítése, tanácsadás.</p> <p>Számítógépes tanfolyam szervezése. Teleház népszerűsítése.</p>
Nők	<p>1. Gyermek 3 éves kor alatti napközbeni ellátása nem megoldott, az édesanyák csak később kerülnek vissza a munkaerőpiacra.</p>	<p>Bölcsőde kialakítása a településen.</p>
Fogyatékkal élők	<p>1. A közintézmények akadálymentesítése nincs mindenhol megoldva.</p> <p>2. Hivatalos honlap akadálymentesítése még nem történt meg. Fogyatékkal élők egy része nem tud tájékozódni a település életéről.</p>	<p>Akadálymentesítés kiépítése a teljes intézményrendszer tekintetében.</p> <p>Szakember megbízása a feladat elvégzésére</p>

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>1. Férfiak iskolája Munkanélküli férfiaknak elhelyezkedési, életvezetési fórum</p> <p>2. Az egészség a legfontosabb! Egészséges életmódra nevelés</p> <p>3. Használtcikk börze</p>	<p>Önkéntes segítők, cégvezetők munkaügyi szakember, tanácsadó bevonása</p> <p>Védőnő, házi orvosok</p> <p>Családsegítő, lakosság, vállalkozások civil szervezetek bevonása.</p>
Gyermekek	<p>1. Gyermeknek tevékeny időtöltést mutatni, felkelteni a kíváncsiságukat olyan témákban amelyek érdekelhetik őket esetleg bemutató órákkal, sportnappal. Válassz valamit!</p> <p>2. Ismerd meg önmagad! Hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek számára önismereti, konfliktuskezelő tréningek, foglalkozások.</p> <p>3. Te is gyere el! Tanfolyamok népszerűsítése</p>	<p>Családsegítő, pedagógusok, önkéntesek, civil szervezetek.</p> <p>Pedagógusok</p> <p>Gyermekvédelmi, ifjúsági felelősök, családsegítő</p>
Idősek	<p>1. Nem vagy egyedül! Programok, népszerűsítése, felvilágosítás nyújtása az őket leginkább érintő visszaélésekről.</p>	<p>Civil szervezetek, Rendőrség</p>

	2. Lájkold a nagyit! Számítógépes tanfolyam szervezése, Teleház népszerűsítése.	Művelődési Ház
Nők	1. Vigyázunk rá! Bölcsődei nevelés megszervezése, ami mérsékelné a szegénység kialakulását.	Önkormányzat, polgármester
Fogyatékkal élők	1. Nincs több akadály! Intézmények fizikai akadálymentesítése. 2. Hernad.hu mindenkinek! Honlap akadálymentessé tétele.	Önkormányzat, polgármester.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák felzárkóztatása az oktatás, a lakhatás, a munkavállalás terén is előmozdul.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők helyzete és életminősége javuljon.

Kiemelt területnek tartjuk, hogy a gyerekek közül senki ne szenvedjen hiányt alapvető szükségleteiben.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek, főleg az egyedül élő idősek problémáira.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a kiegyensúlyozott gyermeknevelést.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáféréseire.

Az intézkedési területek részletes kifejtése:

Intézkedés címe:	Serte Perte Tábor
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Hátrányos helyzetű gyermekek nem jutnak el nyári táborokba, szabadidejüket nem tudják hasznosan eltölteni.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Jó magaviseletű, hátrányos helyzetű gyermekeknek részére nyári napközis tábor szervezése, szabadidejük tartalmas eltöltésére, élményekkel gazdagítására. 2013 év nyarán napközis tábor szervezése, ennek hagyománnyá tétele a jövőben, akár nem napközis jelleggel is.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Gyermekeknek minden napra változatos programok szervezése. Kirándulás, mozi és strand látogatása. Együtt főzés, játékos vetélkedők, kézműveskedés.
Résztevők és felelős	Állandó szakképzett segítők minden nap, önkéntesek programjai más-más napokon. Felelős: polgármester
Partnerek	Szakemberek, Önkéntesek, segítők, vállalkozások

Határidő(k) pontokba szedve	2013. július, 2014. nyara
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Minden évben más és más jellegű táborok szervezése. A gyermekek visszajelzései fogják mutatni az eredményességet. A kezdeményezés fenntartható, ha továbbra is lesznek önkéntesek.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázati tényezőről nincs tudomásunk.
Szükséges erőforrások	A segítők önkéntesek. A pénzügyi fedezetet önkormányzati támogatásból ezen kívül vállalkozások és segítők pénzbeli és természetbeni felajánlásaiból fedezzük.

Intézkedés címe:	Nők Iskolája, Férfiak Iskolája
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Mélyszegénységben élő és roma családok körében gyakran előfordulnak gyermeknevelésben, életvezetésben, önellátásban, pénz beosztásában, házimunkák elvégzésében, elhelyezkedésben felmerülő problémák.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél az érintett családok öntevékenységre való nevelése, életviteli tanácsok, mindennapi tapasztalatok átadása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Különböző foglalkozások szervezésével, tankert kialakításával, meghívott vendégek, szakértők előadásaival, alternatíva mutatásával, megfelelő életvezetésre tanítás.
Résztevők és felelős	önkéntesek, családsegítő, szociális ügyintéző, Polgármester
Partnerek	Önkéntesek, vállalkozások, egyház, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2014. január program előkészítése 2014. április program elindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és	A megfelelő résztvevői létszám a program beindításánál és a későbbiekben is. A programon résztvevők visszajelzései, a családokban bekövetkező pozitív változások az életvezetés terén. Fenntartható, ha elég számban vesznek részt. Más jellegű programok szervezése sikeresség esetén.

hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem jelenik meg elég számú résztvevő. Kedvcsinálás, programok hirdetése minél szélesebb körben.
Szükséges erőforrások	Önkéntesek, szakemberek Pénzbeli és természetbeni erőforrások, adományokból, önkormányzati támogatásból

Intézkedés címe:	Nincs több akadály!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közüntézmények akadálymentesítése nem mindenhol megoldott. Orvosi Rendelő, Anya- és Csecsemővédelmi Tanácsadó, Pitypang Óvoda, Polgármesteri Hivatal további akadálymentesítésre vár.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Minden fogyatékkal élő hernádi lakos egyenlő eséllyel férjen hozzá a szolgáltatásokhoz. Az épületek átalakítása folyamatosan valósulna meg. Az egészségügyi épületek és a polgármesteri hivatal felújításra is szorul.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ütemterv meghatározása, pályázatok, lehetőségek figyelése, tervezés, kivitelezés
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, polgármester
Partnerek	-
Határidő(k) pontokba szedve	2018. teljes kivitelezés lebonyolítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Lakosság elégedettsége, fogyatékkal élők könnyebb hozzájutása a szolgáltatásokhoz, nagyobb részvétele a mindennapi életben.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi fedezet nem áll rendelkezésre. Nem kerül kiírásra megfelelő pályázat. Pályázati lehetőségek folyamatos nyomon követése.
Szükséges erőforrások	Anyagi erőforrás szükséges

Intézkedés címe:	Lájkold a nagyit!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Idős emberek elszigetelődnek, nem megfelelőek a számítástechnikai ismereteik. Nem tudják használni az internetet.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Idős embereknek számítógép felhasználói tanfolyam szervezése. Számítógépes alapismeretek majd internet használat elsajátítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Program előkészítése, oktató keresése, program meghirdetése
Résztevők és felelős	Teleház, Önkormányzat
Partnerek	Segítők a program népszerűsítésében.
Határidő(k) pontokba szedve	2014. március program előkészítése 2014. augusztus program meghirdetése 2014. szeptember program elindítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Idős emberek megtanulják kezelni a számítógépet, használni az internetet. Közösségi oldalakon kereshetnek ismerősöket, tájékozódhatnak mindenféle témában.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem elegendő résztvevő. Ezt a korosztályt nehéz rávenni új ismeretek elsajátítására. Elmondani az előnyöket, előzőleg szervezni egy bemutatóórát, ahol az oktató megmutatja a lehetőségeket. Érdeklődés felkeltése.
Szükséges erőforrások	Pénzügyi fedezet. Az oktató munkájának kifizetése. Művelődési Ház segítsége szóróanyagok elkészítésében.

Intézkedés címe:	Majd mi vigyázunk rá!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekek napközbeni ellátása három éves kor alatt nem megoldott. A GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát

Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A településen bölcsőde kialakítása, ahol a munkaerőpiacra visszakerülő édesanyák el tudják helyezni gyermekeiket. Hosszú távú tervezés szükséges.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Igény felmérése, tervezés, megvalósítás.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, polgármester.
Partnerek	Szakemberek, tanácsadók véleményének kikérése.
Határidő(k) pontokba szedve	5 éven belül
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Eredményes, ha az édesanyák vissza tudnak menni munkahelyeikre, vagy új munkalehetőséget találnak a településen belül, vagy a környékbeli településeken.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem áll rendelkezésre az anyagi fedezet. Pályázatok figyelése.
Szükséges erőforrások	Az épület rendelkezésre áll. Anyagi erőforrás szükséges.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	Férfiak iskolája	Elhelyezkedésben, életvezetésben felmerülő gondok	Öntevékenység re nevelés	Foglalkozások szervezése	Szociális ügyintézők, családsegítő	Résztvevők száma	2014. április	Résztvevők száma	Humán, pénzügyi	Folyamatos programok szervezése
2.	Nők iskolája	Gyermeknevelésben, házimunka elvégzésében, pénz beosztásában felmerülő problémák.	Életvezetésben való tanácsadás	Foglalkozások szervezése	Szociális ügyintézők, családsegítő	Résztvevők száma	2014. április	Résztvevők száma	Humán, pénzügyi	Folyamatos programok szervezése
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
3.	Serte Tábort	Hátrányos helyzetű gyermekeknek nincs lehetőségük nyaralni	Gyermekek hasznos időtöltése, tapasztalatokkal, élményekkel gazdagítása	6 napos nyári napközis tábor változatos programokkal	polgármester	Gyermekek visszajelzései	2013. július	Gyermekek visszajelzései	Humán, pénzügyi Önkormányzati támogatás, adományok, önkéntesek	Következő nyári szünetekben is hasonló táborok szervezése
III. A nők esélyegyenlősége										
4	Majd vigyázzunk rá!	Gyermekek napközbeni ellátása három év alatt nem megoldott	Édesanyák újbóli munkába állása, szegénység kialakításának csökkentése	Bölcsőde kialakítása	polgármester	Édesanyák vissza tudnak menni, dolgozni. Rendezettebb anyagi körülmények	2018	Édesanyák vissza tudnak menni, dolgozni. Rendezettebb anyagi körülmények	Pénzügyi	Bölcsőde állagának megtartásával, hosszú távon fenntartható
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
5.	Lájkold a nagyt!	Idős emberek elszigetelődnek.	Megtanítani őket alapvető számítógépes ismeretekre	Számítógépes tanfolyam szervezése	Teléház, Önkormányzat	Idősek jobban nyitnak a világ felé	2014. szeptember	Idősek jobban nyitnak a világ felé	Pénzügyi	Későbbiekben is tanfolyam szervezése

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége											
6.	Nincs akadály	Több	Közüntézmények akadálymentesítése nem mindenhol megoldott.	Pitypang Óvoda, Orvosi Rendelő, Anya-és Csecsemővédelmi Tanácsadó, Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése		Felújítás (óvodát kivéve)akadálymentesítés	Önkormányzat, polgármester	2018	Lakosság elégedettsége, fogyatékkal élők könnyebb hozzájutása a szolgáltatásokhoz.	Pénzügyi	Hosszú távon fenntartható
7.	Hernad.hu mindenkinél!		Fogyatékkal élők egy része nem tud tájékozódni a település honlapján	Hivatalos honlap akadálymentesítése		Szakember megbízása, informálódás, feladat elvégzése	Polgármester	2014. január	Fogyatékkal élők könnyebb tájékozódása, nagyobb részvétele a település életében.	Pénzügyi	Hosszú távon fenntartható

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

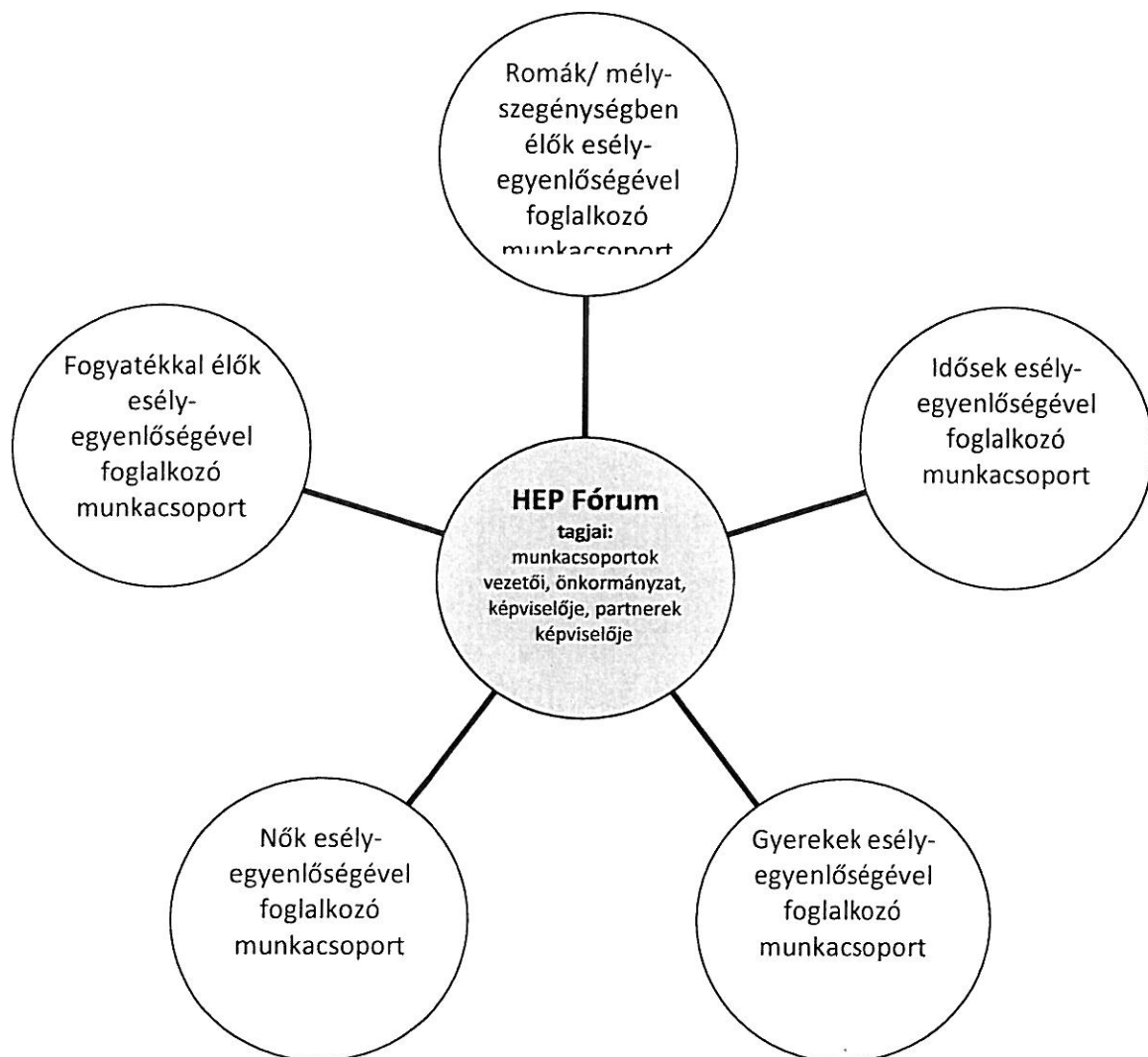
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Meggyesné Zsadányi Edina felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

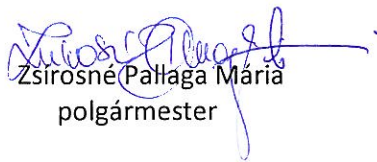
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

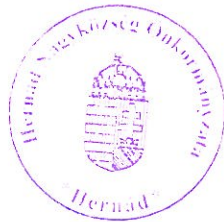
4. Elfogadás módja és dátuma

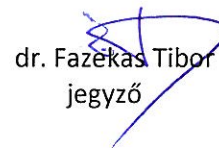
Hernád Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Ezt követően Hernád Nagyközség képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 53/2013. (VI.24.) számú határozatával elfogadta.

Hernád, 2013.06.24.

Zsárosné Pallaga Mária
polgármester

dr. Fazekas Tibor
jegyző

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	lakónépesség
2007 (fő)	4074 fő
2008 (fő)	4115 fő
Lakónépesség számának változása (%)	2 %
2009 (fő)	4207 fő
Lakónépesség számának változása (%)	2 %
2010 (fő)	4228 fő
Lakónépesség számának változása (%)	2 %
2011 (fő)	4254 fő
Lakónépesség számának változása (%)	1%
2012 (fő)	4245 fő
Lakónépesség számának változása (%)	

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. számú táblázat - Állandó népesség

állandó népesség száma	fő
nő	2144 fő
	50 %
férfi	2110 fő
	50 %
0-14 éves nők	253 fő
	48 %
0-14 éves férfiak	389 fő
	52 %
15-17 éves nők	71 fő
	46 %
15-17 éves férfiak	82 fő
	54 %
18-59 éves nők	1283 fő
	49 %
18-59 éves férfiak	1325 fő
	51 %
60-64 éves nők	130 fő
	52 %
60-64 éves férfiak	120 fő
	48 %
65 év feletti nők	307 fő
	61 %
65 év feletti férfiak	194 fő
	39 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	417	754	55,3
2008	437	761	57,4
2009	460	753	61,1
2010	471	747	63,1
2011	501	742	67,5
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	205	131	74
2009	110	117	-7
2010	124	107	17
2011	102	93	9
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	Élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	41	39	2
2009	49	47	2
2010	46	38	8
2011	32	30	2
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott állás keresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
				fő	%	fő	%	fő	%
2008	1502	1507	3009	48	3,2	40	2,7	88	2,9
2009	1477	1273	2750	90	6,1	86	6,8	176	6,4
2010	1479	1531	3010	61	4,1	71	4,6	132	4,4
2011	1779	1721	3500	70	3,9	70	4,1	140	4,0
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	88	176	132	140	n.a.
20 éves és fiatalabb	fő	8	8	6	7	n.a.
	%	9,1	4,5	4,5	5,0	n.a.
21-25 év	fő	12	38	21	29	n.a.
	%	13,6	21,6	15,9	20,7	n.a.
26-30 év	fő	10	25	20	13	n.a.
	%	11,4	14,2	15,2	9,3	n.a.
31-35 év	fő	21	23	16	22	n.a.
	%	23,9	13,1	12,1	15,7	n.a.
36-40 év	fő	13	24	20	16	n.a.
	%	14,8	13,6	15,2	11,4	n.a.
41-45 év	fő	6	16	18	12	n.a.
	%	6,8	9,1	16,6	8,6	n.a.
46-50 év	fő	9	14	16	16	n.a.
	%	10,2	8,0	12,1	11,4	n.a.
51-55 év	fő	6	18	4	13	n.a.
	%	6,8	10,2	3,0	9,3	n.a.
56-60 év	fő	3	9	10	11	n.a.
	%	3,4	5,1	7,6	7,9	n.a.
61 év felett	fő	0	1	1	1	n.a.
	%	0,0	0,6	0,8	0,7	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemeként

	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli összesen			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	48	40	88	13	14	27	27,1	35,0	30,7
2009	90	86	176	49	39	88	54,4	45,3	50,0
2010	61	71	132	32	34	66	52,5	47,9	50,0
2011	70	70	140	37	30	67	52,9	42,9	47,9
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, N14emzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemeként

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
	2008	352	325	677	5	1,4%	3	0,9%	8
2009	336	333	669	9	2,7%	9	2,7%	18	2,7%
2010	333	334	667	10	3,0%	5	1,5%	15	2,2%
2011	330	346	676	10	3,0%	6	1,7%	16	2,4%
2012	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.5. számú táblázat - Alacsony iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
	2001	2850	1491	1359	2472	1236	1236	378	13,3%	255	17,1%	123
2011	3512	1791	1721				3512	100,0%	1791	100,0%	1721	100,0%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás, Önkormányzati adatgyűjtés

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint	
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség	8 általános végzettség
	Fő	fő	fő
2008	32	4	28
2009	63	5	58
2010	43	5	38
2011	63	5	58
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.7. számú táblázat - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzettek

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
		fő	%
2009	n.a.	n.a.	n.a.
2010	n.a.	n.a.	n.a.
2011	n.a.	n.a.	n.a.
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
		fő	%	fő	%	fő	%
2009	n.a.	0	0	0	0	0	0
2010	n.a.	0	0	0	0	-	
2011	n.a.	0	0	0	0		
2012							

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

	Nyilvántartott álláskeresők száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008. 1. negyedév	43	5	8,60
2008. 2. negyedév	33	5	6,60
2008. 3. negyedév	34	11	3,09
2008. 4. negyedév	33	7	4,71
2008. átlag	35,75	7	5,11
2009. 1. negyedév	48	14	3,43
2009. 2. negyedév	82	13	6,31
2009. 3. negyedév	69	13	5,31
2009. 4. negyedév	64	15	4,27
2009. átlag	65,75	13,75	4,78
2010. 1. negyedév	71	24	2,96
2010. 2. negyedév	62	23	2,70
2010. 3. negyedév	61	17	3,59
2010. 4. negyedév	39	16	2,44
2010. átlag	58,25	20	2,91
2011. 1. negyedév	50	14	3,57
2011. 2. negyedév	53	12	4,42
2011. 3. negyedév	63	12	5,25
2011. 4. negyedév	45	5	9,00
2011. átlag	52,75	10,75	4,91
2012. 1. negyedév	n.a.	2	-
2012. 2. negyedév	n.a.	2	-
2012. 3. negyedév	n.a.	3	-
2012. 4. negyedév	n.a.	n.a.	-
2012. átlag	-	-	-

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

	nyilvántartott álláskeresők száma		álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő		fő	%
2008	88		35,75	40,6%
2009	176		65,75	37,4%
2010	132		58,25	44,1%
2011	140		52,75	37,7%
2012	n.a.		n.a.	n.a.

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	7	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	4	1	17	n.a.	n.a.	n.a.
2010	6	4	20	n.a.	n.a.	n.a.
2011	6	4	27	n.a.	0	0
2012	3	2	38	n.a.	0	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Helyi adatgyűjtés

3.4.1. számú táblázat - Lakás állomány

db	összes lakásállomány		bérlakás állomány		szociális lakásállomány		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	1411	5	1	0	0	0	2	2
2009	1419	5	1	0	0	0	2	2
2010	1429	5	1	0	0	0	2	2
2011	1429	5	1	0	0	0	2	2
2012	n.a.	5	1	0	0	0	2	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.3. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsoökkentési támogatásban részesülők

	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsoökkentési támogatásban részesülők száma
2008	34	0
2009	43	0
2010	73	0
2011	n.a.	0
2012		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	2	1
2009	0	2	1
2010	0	2	1
2011	0	2	1
2012	0	2	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	181
2009	202
2010	200
2011	208
2012	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

	ápolási díjban részesítettek száma
2008	11
2009	14
2010	11
2011	13
2012	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	991	0	n.a.	28
2009	814	2	2	33
2010	979	4	3	45
2011	957	10	3	44
2012	n.a.	10		n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma
2008	179	3	0	0	7
2009	235	1	0	0	2
2010	267	2	0	0	0
2011	234	10	1	0	0
2012	231	12	2	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	n.a.	55	73	196	n.a.	44
2009	45	89	54	207	11	19
2010	52	108	49	206	21	44
2011	57	119	30	216	14	60
2012	60	124	38	211	9	60

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	1	991
2009	2	407
2010	2	489,5
2011	2	478,5
2012	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott esetek száma	Gyermekorvos által ellátott esetek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott esetek száma
2008	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2010	n.a.	3476	747	n.a.
2011	n.a.	3481	747	n.a.
2012	n.a.	3512	742	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0
2012	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma	Családi napköziben gondozott gyermekek száma
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi adatok

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	2	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	175	
Óvodai csoportok száma	7	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6-17	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: (hét)	4	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	15	–
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	14	–
Gyógypedagógusok létszáma	1	–
Dajka/gondozónő	7	–
Kisegítő személyzet	1	–

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

	3-6 éves korú gyermek száma	Óvodai gyermek- csoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermek száma	Óvodai gyógypedagógi ai csoportok száma
2008	n.a.	7	175	2	n.a.	0
2009	187	7	175	2	187	0
2010	177	7	175	2	177	0
2011	177	7	175	2	177	0
2012	177	7	175	2	177	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	204	185	389	89	22,9
2011/2012	227	189	416	116	27,9
2012/2013	235	199	434	107	24,7

Forrás: TeIR, KSH Tstar0

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat- ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	8	8	16	0	0	0	1
2011/2012	9	8	17	0	0	0	1
2012/2013	9	8	17	0	0	0	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
Fő / %	
2010/2011	43 / 100
2011/2012	44 / 100
2012/2013	44 / 95

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	1372	1372	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	1376	1357	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2010	1390	1355	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2011	1405	1368	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2012	1389	1353	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	1	51	51
2009	2	65	33
2010	2	41	21
2011	2	43	22
2012			

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

--

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

--

	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	579	379	958
2009	567	379	946
2010	552	403	955
2011	n.a.	n.a.	n.a.
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

--

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

--

	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	1068	17	2
2009	1314	0	0
2010	1064	0	0
2011	614	0	0
2012			

Forrás: TeIR, KSH Tstar

--

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	1
2009	2
2010	2
2011	2
2012	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	76	1
2009	66	3
2010	65	3
2011	n.a.	1
2012	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével.